

Uppsala kommun
uppsala.kommun@uppsala.se
styrelsen-var-d-bildning@uppsala.se

Rektorn vid Gåvsta skola
roger.andersson@uppsala.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Gåvsta skola
i Uppsala kommun

Tillsyn i Gåvsta skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Uppsala kommun under 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Gåvsta skola besöktes av Skolinspektionen den 2 och den 3 oktober 2013.

Fakta om skolan

Gåvsta skola består av förskoleklass, grundskola årskurs 1-9 samt fritidshem. Skolan har 45 elever i förskoleklass, 355 elever i årskurs 1-9 och 180 elever i fritidshem. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för Stavby skola. Till sitt stöd har rektorn en så kallad pedagogisk coach. Skolan är organiserad i fem arbetslag, ett för fritidshemmet, ett för förskoleklass-årskurs 2, ett för årskurs 3-5, ett för årskurs 6-9 och ett för övrig personal. För varje arbetslag finns en arbetslagsledare som också ingår i skolans ledningsgrupp tillsammans med rektorn, en pedagogisk coach och en controller.

Kunskapsresultat

Skolverkets nationella statistik avseende de nationella ämnesproven i matematik och svenska för årskurs 3 läsåret 2011/12, visade att eleverna hade resultat under riksgenomsnittet i 8 av de 15 delproven. Andelen elever som nådde kravnivån i samtliga delprov i matematik var 50 procent att jämföra med 71,6 procent för riket. I svenska var motsvarande andel 56,7 procent att jämföra med 73,8 procent för riket. Skolans egen redovisning av ämnesproven i årskurs 3 läsåret 2012/13, visade på en viss förbättring av kunskapsresultaten då det var 59 procent av eleverna som minst nådde godkänt i samtliga delprov i matematik och 72 procent som minst nådde godkänt i samtliga delprov i svenska. Andelen elever som nådde kravnivån för de olika delproven i årskurs 3 läsåret 2012/13 var mellan 77 och 100 procent.

Skolverkets nationella statistik avseende de nationella ämnesproven i matematik, engelska och svenska för årskurs 6 läsåret 2011/12 visade att eleverna hade resultat över riksgenomsnittet i 8 av de 11 delproven. Andelen elever som nådde kravnivån i de olika delproven var mellan 80,8 och 100 procent. Av skolans egen redovisning av ämnesproven för årskurs 6 läsåret 2012/13, framgår att det var 89,7 procent av eleverna som minst nådde godkänt på ämnesproven i matematik, 90,3 procent i svenska, 96,7 procent i engelska, 100 procent i de naturorienterande ämnena och 83,3 procent i de samhällsorienterande ämnena.

Skolverkets nationella statistik avseende slutbetyg för årskurs 9 läsåret 2011/12, visade att eleverna hade resultat under riksgenomsnittet. Andelen elever som

uppnådde målen i alla ämnen var 66,7 procent år 2012 och 62,1 procent år 2013, jämfört med riksgenomsnittet som var 77,4 procent år 2012 och 77,0 procent år 2013. Det genomsnittliga meritvärdet var 208,8 år 2013, jämfört med riksgenomsnittet som var 212,8. Skolans egen redovisning av ämnesproven för årskurs 9 läsåret 2012/13 visade på meritvärdet 12,9 i matematik, 13,7 i svenska, 14,2 i engelska, 12,7 i de naturorienterande ämnena och 14,7 i de samhällsorienterande ämnena.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens samlade bedömning är att verksamheten i Gåvsta skola har centrala områden som måste förbättras.

Rektorns pedagogiska ledarskap för skolan och fritidshemmet brister och det saknas grundläggande strukturer och rutiner för arbetet inom flera av de områden som rektorn enligt författningarna har ett särskilt utpekat ansvar för.

Det saknas ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete för att utveckla utbildningen, både inom skolan och inom fritidshemmet. I den kvalitetsgranskning som rörde rektors ledarskap som Skolinspektionen genomförde vid Gåvsta skola år 2010 (dnr 40-2010:71), framfördes en rad förbättringsområden för skolan, men de flesta av bristerna kvarstår.

Skolan har ingen aktuell plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav, trots att Skolinspektionen gav skolan riktad kritik för detta i samband med ett anmälningsärende år 2009. Planen omfattar inte heller fritidshemmets verksamhet.

Skolinspektionens tillsyn visar vidare att det finns brister i skolans arbete med studiero och elevernas möjligheter till inflytande. Samtliga av skolans elever saknar tillgång till kurator och eleverna i årskurserna 1-7 har inte tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Skolan saknar också arbetsformer för samverkan mellan skolans lärare och personalen i fritidshemmet. Vidare finns brister i arbetet med att utreda och ge särskilt stöd till elever i behov av detta.

Skolinspektionen finner det anmärkningsvärt att flera av de brister som påtalades vid tillsynen 2005 fortfarande kvarstår.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal brister som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse och uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Uppsala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 januari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att samarbetsformer mellan skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska alla elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Enligt läroplanen för grundskolan ska samarbetsformer mellan skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Skolinspektionen kan vid tillsynen konstatera att fritidshemmet i Gåvsta skola har tre grupper med sammanlagt 180 inskrivna elever. Fritidshemmet har en arbetslagsledare på deltid och i övrigt barnskötare på deltidstjänster. I intervju med rektorn framkommer att personaltätheten i fritidshemmet är låg, att personalen har mycket begränsad tid till planering och att de har svårt att få tid till annat arbete än det som bedrivs i elevgrupperna. I intervju med lärare framkommer att samverkan med fritidshemmet till viss del sker kring "ord och bild". Det framkommer även att lärarna har ambitioner för ett ökat samarbete med personalen i fritidshemmet, men att detta sällan sker.

I intervju med personal inom elevhälsan framförs att samverkan mellan skola och fritidshem förekommer i mycket liten utsträckning och att de anser att fritidshemmet är för underbemannat för att kunna arbeta med samverkan. Vidare ser personalen inom elevhälsan problem med att få till stånd en fungerande samverkan mellan fritidshem och skola då fritidshemmet saknar personal med utbildning för den undervisning som bedrivs samt att de anställda i fritidshemmet endast är anställda på deltidstjänster. I intervju med personal i fritidshemmet framkommer att de arbetar utspritt i olika lokaler och att det saknas tid till gemensam planering. Den tid som finns till planering är 45 minuter per vecka för några av personalen, men inte för samtliga. Personalen i fritidshemmet framför vidare att det saknas förutsättningar att planera aktiviteter som är

avsedda för olika åldrar när det är så många elever i grupperna. Även fritidshemmets personal anser att det inte förekommer någon samverkan med skolan, även om de strävar efter att uppnå detta. I intervju med personal i fritidshemmet framkommer också att de inte har haft möjlighet att gå igenom läroplanen och att de inte heller arbetar efter denna. Skolinspektionens samlade bedömning är att den samverkan som finns mellan skolan och fritidshemmet inte är tillräcklig för att uppfylla de krav på samverkan som framgår av författningarna.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i arbetet med samverkan mellan skolan och fritidshemmet. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs därför att åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 3 § skollagen, Lgr 11 avsnitt 2.5

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att ordningsregler har utarbetats under medverkan av eleverna och följs upp vid skolan och fritidshemmet.
- Se till att författningarna följs om de åtgärder som ska vidtas för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma tillrätta med en elevs ordningsstörande beteende.
- Se till att det finns en plan mot kränkande behandling som anger de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever det aktuella året samt en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet.

För Gävsta skola finns utarbetade ordningsregler. Dessa har enligt rektorn utarbetats tillsammans med elever några år tidigare och reviderats av skolans personal i augusti 2012. I intervju med rektorn framkommer att nuvarande ordningsregler inte har utarbetats under medverkan av eleverna och att rektorn

ser detta som ett utvecklingsområde. I intervju med elever framkommer att de känner till ordningsreglerna, men att de inte har varit med att utarbeta dessa.

Ordningsstörande beteende

Enligt skollagen ska åtgärder som vidtas för att komma tillrätta med elevers ordningsstörande beteende dokumenteras skriftligt.

I intervju med rektorn framkommer att åtgärder för att komma tillrätta med elevers ordningsstörande beteende, i form av att elever får lämna lektionen, förekommer i Gåvsta skola. Från årskurs 5 och uppåt är det vanligt att man "kör ut" elever, enligt rektorn. I intervju med rektorn framkommer vidare att skolan inte har rutiner för att dokumentera dessa åtgärder, vilket innebär att rektorn saknar möjlighet att följa upp om åtgärderna står i rimlig proportion till sitt syfte.

Skolinspektionens samlade bedömning är att skolans åtgärder för att komma tillrätta med elevers ordningsstörande beteende, inte dokumenteras skriftligt.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever och att varje verksamhet årligen upprättar en plan mot kränkande behandling. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever, samt en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit del av skolans plan mot kränkande behandling och kunde konstatera att planen gällde kalenderåret 2012 och endast avsåg skolan och inte fritidshemmet. Planen saknade även en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever och vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. Planen saknade också en redogörelse för de planerade åtgärder som genomförts i tidigare års plan.

Skolinspektionens samlade bedömning är att skolan och fritidshemmet saknar en aktuell plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero samt i skolans plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

5 kap. 3, 5 och 24 §§, 6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Särskilt stöd**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att eleverna får det särskilda stöd i skolan och fritidshemmet som utredningen har visat att de behöver.
- Se till att den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller att eleven har andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet, anmäler det till rektorn.
- Säkerställa att rektorn ser till att behovet av särskilt stöd utreds.
- Säkerställa att åtgärdsprogram beslutas av rektorn och att det i åtgärdsprogrammen anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin situation på skolan eller fritidshemmet, ska rektorn se till att behoven skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas. Om det genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev är i behov av särskilt stöd, ska detta anmälas till rektorn. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd. Åtgärdsprogrammen ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Särskilt stöd i skolan

I skolan finns, enligt rektorn, rutiner för att uppmärksamma, utreda och ge särskilt stöd till elever i behov av detta. I intervju med personal från elevhälsan framkommer att skolan har en arbetsgång för att redan i förskoleklass och i årskurs 1 identifiera elever i behov av särskilt stöd, men att personalen inte hinner med att ge alla elever det stöd de är i behov av. I intervju med lärare framkommer att det finns elever på skolan som är i stort behov av särskilt stöd och att dessa elever "far illa" på grund av att det inte finns tillräckligt med resurser för att tillgodose dessa elevers behov. "Det är mest utåtagerande elever som får hjälp", säger en av lärarna. Lärarna framför vidare att det kan ta lång tid innan eleverna får del av resurserna och att det ofta hinner "bli kris" innan det särskilda stödet sätts in.

Särskilt stöd i fritidshemmet

I intervju med personal i fritidshemmet framkommer att det inte finns rutiner för att uppmärksamma, anmäla, utreda och ge särskilt stöd till elever i fritidshemmet. Personalen framför att särskilt stöd inte utreds och ges i fritidshemmet förutom i de fall eleven har en personlig assistent som följer med från skolan. De framför vidare att det finns elever i fritidshemmet som är i behov av särskilt stöd, men som inte får detta. Även i intervju med personal inom elevhälsan framkommer att beslut om åtgärdsprogram inte fattas för elever i fritidshemmet trots att det där finns elever som är i behov av särskilt stöd.

Åtgärdsprogram

I de exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av, saknas uppgifter om hur de beslutade åtgärderna ska utvärderas.

Skolinspektionens samlade bedömning är att elevernas möjligheter till särskilt stöd i skolan inte är tillräckligt, att det i fritidshemmet saknas rutiner för att uppmärksamma, anmäla utreda och besluta om särskilt stöd för de elever som är i behov av detta samt att åtgärdsprogrammen saknar uppgifter om hur beslutade åtgärder ska utvärderas.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad avser skolans arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till att en skriftlig bedömning av elevernas kunskapsutveckling ges när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne.

Motivering

Enligt skollagen ska det i de fall där ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne, ges en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Av bedömningen får också de stödåtgärder som har vidtagits framgå. Bedömningen ska undertecknas av läraren.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på skolans skriftliga bedömningar. Av dessa framgår inte någon bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet utan de skriftliga bedömningarna har istället formulerats med texter som informerat om att eleven har varit borträ den delen av kursen eller till exempel att "Betygsunderlag saknas till viss del".

Skolinspektionens samlade bedömning är att skolans elever inte får skriftliga bedömningar av kunskapsutvecklingen i de avslutade ämnen där ett icke godkänt betyg sätts.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad avser skolans arbete med skriftlig bedömning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 22 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Säkerställa att rektorn har god kunskap om det inre arbetet i skolan och fritidshemmet samt verkar särskilt för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen för utbildningen.
- Säkerställa att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever samt att elevernas vårdnadshavare ges möjlighet att delta i arbetet.
- Säkerställa att rektorn tar ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Pedagogiskt ledarskap

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet ledas och samordnas av en rektor. Enligt läroplanen har rektor ett särskilt ansvar för en rad områden som exempelvis ett aktivt elevinflytande och samordning av undervisningen. Av läroplanen framgår vidare att rektor har det övergripande ansvaret för att verksam-

heten inriktas mot de nationella målen för utbildningen. Huvudmannen ska se till att personalen ges möjligheter till kompetensutveckling och har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

I intervju framför rektorn att han tillsammans med skolans pedagogiska coach har en övergripande bild av det inre arbetet i skolan och att han deltar i verksamheten. I den kvalitetsgranskning gällande rektors ledarskap som Skolinspektionen genomförde vid Gåvsta skola år 2010 (dnr 40-2010:71), framfördes en rad förbättringsområden för skolan. Det gällde bland annat att förbättra arbetet med att skapa en tydligare organisation, öka förutsättningarna till delaktighet och inflytande, förbättra analys och återkoppling kring undervisningen, utveckla arbetsformer för det pedagogiska ledarskapet, utveckla det systematiska kvalitetsarbetet samt att planera kompetensutvecklingsinsatser med en tydligare koppling till skolans pedagogiska utvecklingsområden för lärarna. Rektorn framför i intervju att skolan efter denna kvalitetsgranskning inte har arbetat med de definierade förbättringsområdena, utan endast gjort en organisationsförändring där skolan övergått från två rektorer till en rektor. Samtidigt inrättades en tjänst med en så kallad pedagogisk coach som nu utför det mesta av det pedagogiska ledarskapet i verksamheten.

I intervju med lärare framkommer att de inte ser rektorn som en pedagogisk ledare för skolan utan att det pedagogiska ledarskapet i stället utförs av skolans pedagogiska coach. "Rektorn syns inte i verksamheten", säger lärarna, och de anser att rektorn inte har kunskap om skolans inre arbete. Lärarna säger vidare att de träffar rektorn på möten med elevhälsan och på fackliga samverkansmöten, men annars bara vid enstaka tillfällen.

I intervju med personalen i fritidshemmet framförs att rektorn inte gör några avstämningar av det arbetet som bedrivs i fritidshemmet och att rektorn heller inte ger någon återkoppling till personalen. Personalen anser vidare att det finns oklarheter kring arbetslagsledarens arbetsuppgifter och ansvar för fritidshemmet. Personalen i fritidshemmet framför även att de inte har getts möjlighet till fortbildning i läroplanen Lgr 11 och att de därför inte heller arbetar efter läroplanen.

Personal inom elevhälsan framför i intervju att rektorns pedagogiska ledarskap brister och att rektorn saknar kunskap om skolans inre arbete. De framför vidare att "Skolan behöver mycket och vill göra mycket, men det händer inte eftersom rektorn inte har kunskap om vad som görs på skolan" och att "många delar behöver förbättras". Personal inom elevhälsan anser att man får kompetensutveckling om man kan påvisa ett behov och det finns ett syfte, men att rektorn inte själv är medveten om vad personalen behöver.

I intervju med elever berättar de att de vet vem som är rektor, men att han är borta mycket. Eleverna upplever att rektorn inte lyssnar på eleverna och att det

är skolans pedagogiska coach som i stället ser eleverna, besöker lektioner och gör eleverna delaktiga. Även om eleverna upplever de flesta lärare som bra, ger eleverna vid intervjun konkreta exempel på hur några lektioner behöver och kan förbättras, men att eleverna inte vågar föra fram dessa åsikter. "Ingen vågar säga till", säger eleverna. Eleverna upplever att de sällan ges möjlighet till att utvärdera olika ämnen. Rektorn medger i intervju att han behöver träffa elever och prata mer om hur de upplever skolan.

Skolinspektionens samlade bedömning är att rektorn saknar tillräcklig kunskap om det inre arbetet i skolan och fritidshemmet för att kunna verka så att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning mot att uppfylla de nationella målen för utbildningen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Enligt skollagen har rektorn ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att det sker i medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet och arbetet ska dokumenteras. Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Varje skolenhet måste därför hitta sina former och rutiner för kvalitetsarbetet. Utgångspunkten är att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen.

När Skolinspektionen ställer frågor till rektorn om skolans systematiska kvalitetsarbete hänvisar rektorn till Skolverkets nationella statistik. Rektorn säger att huvudmannen inte kräver in någon "kvalitetsredovisning" utan enbart resultaten från de nationella ämnesproven som sedan sammanställs för en jämförelse av kommunens skolor. Rektorn säger sig inte ha någon samlad dokumentation över skolans resultat över tid, men att lärarna på studiedagar i juni har diskuterat resultaten med stöd av skolans pedagogiska coach. I intervju säger rektorn att "arbetet med kvalitet är bra", men att skolan brister i dokumentationen. Den dokumentation som skolan redovisat för Skolinspektionen, är sammanställningar av resultat från nationella ämnesprov och sammanställningar från olika arbets- och ämneslag, dock utan analyser och utvecklingsområden på skolövergripande nivå i syfte att öka måluppfyllelsen. Rektorn säger vidare att det systematiska kvalitetsarbetet för fritidshemmet inte är något som man har diskuterat på skolan. Rektorn säger också att elever har fått besvara lärares egna enkäter om undervisningen i olika ämnen, men att resultaten av dessa inte är något som rektorn själv har tagit del av.

I intervju med lärare framförs att ett systematiskt kvalitetsarbete med analys och utveckling görs i ämnesgrupperna, men att man inte riktigt har hittat fungerande former för detta ännu. De framför vidare att det systematiska kvalitetsarbetet är något som rektorn och skolans pedagogiska coach arbetar med och som de sedan redovisar för lärarna.

I intervju med personalen i fritidshemmet framkommer att de inte deltar i något systematiskt kvalitetsarbete och att man inte arbetar systematiskt med uppföljning. Personalen i fritidshemmet menar att fritidshemmet inte prioriteras av rektorn. Samtlig personal i fritidshemmet har deltidstjänster som gör att det knappt finns någon tid för gemensam planering och utvärdering. Personalen i fritidshemmet framför att de önskar att få kunna arbeta mer med utvärdering, men att man inte har kommit så långt i detta arbete.

I intervju med personal inom elevhälsan framkommer att skolans systematiska utvecklingsarbete saknas i många steg.

I intervju med elever framkommer att de inte känner till att de ska vara delaktiga i något som kallas systematiskt kvalitetsarbete och som ska leda till att skolan utvecklas. De framför vidare att de inte är med och utvärderar utbildningen och undervisningen samt att de upplever att lärarna inte vill bli kritiserade.

Skolinspektionens samlade bedömning är att skolan saknar ett dokumenterat systematiskt kvalitetsarbete på skolövergripande nivå, i syfte att utveckla utbildningen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad avser skolans pedagogiska ledarskap och systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 9 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Personalkompetens

Bedömning

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Säkerställa att rektorn har pedagogisk insikt förvärvat genom utbildning och erfarenhet.
- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Motivering**Rektorns kompetens**

Enligt skollagen får som rektor anställas, bara den som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt.

Rektorn har vid tillsynen beskrivit att han varit anställd på skolan som rektor sedan 2002, att han gått den statliga rektorsutbildningen, men att han inte har någon utbildning i pedagogik.

Skolinspektionens samlade bedömning är att rektorn saknar pedagogisk insikt förvärvad genom utbildning.

Lärares kompetens

Enligt skollagen ska de lärare som används ska ha utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Rektorn framför i intervju att alla lärare i de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena inte har utbildning för samtliga av de ämnen som de bedriver undervisning i. Rektorn framför vidare att det i fritidshemmet saknas lärare med utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Ingen av personalen i fritidshemmet har förskolläraryrket, lärar- eller fritidspedagogutbildning, utan samtliga har barnskötarutbildning.

Skolinspektionens samlade bedömning är att det i skolan och fritidshemmet arbetar lärare som inte har utbildning för den undervisning de ska bedriva.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister vad avser rektorns och lärares personalkompetens. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 11, 13-15 och 17-19 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Uppsala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja en utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

- Se till att skolan har rutiner för närvarokontroll och att rektorn ser till att vårdnadshavare kontaktas vid ogiltig frånvaro.
- Se till att elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser.

Motivering

Tillgång till studie- och yrkesvägledning

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

I intervjuer med rektorn, lärare och elever framkommer att skolans elever inte har tillgång till studie- och yrkesvägledning i årskurs 1-7, utan endast i årskurs 8 och 9.

Skolinspektionens samlade bedömning är att eleverna i årskurs 1-7 saknar tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Rutiner för närvarokontroll

Enligt skollagen ska skolan ha rutiner för bevakning av att eleverna fullgör sin skolgång samt ha rutiner för att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande.

I intervju redovisar rektorn att det i Gävsta skola finns ett system för frånvarorapportering som förutsätter att all undervisande personal dagligen rapporterar frånvaro i systemet. Enligt rektorn fungerar inte alltid systemet i praktiken eftersom alla lärare inte fyller i frånvaron dagligen, särskilt gäller detta när vikarier ansvarar för undervisningen. Rektorn framför att "han ska se över frånvarohanteringen så att alla gör som de ska". I intervju med elever framför de att frånvarorapporteringen inte verkar fungera fullt ut och att vårdnadshavare inte alltid kontaktas vid elevers frånvaro. Eleverna upplever att vikarierande lärare inte kan elevernas namn och inte alltid noterar elevers frånvaro.

Skolinspektionens samlade bedömning är att det finns brister i skolans system för att samma dag informera vårdnadshavare om att en elev har varit frånvarande.

Tillgång till elevhälsa

Av skollagen framgår att det för eleverna ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Vidare framgår det av skollagen att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och att elevernas utveckling mot utbildningens mål

ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 276) betonas att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. Det anges även att elevhälsan har ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bl.a. elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrund.

I intervju med rektorn och lärare, framkommer att skolan helt saknar tillgång till kurator. De framför vidare att skolan aldrig har haft en kurator och att psykologen mest träffar de yngre eleverna. Skolinspektionen konstaterar att eleverna i skolan helt saknar tillgång till kurator.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolan vad avser tillgång till studie- och yrkesvägledning, system för frånvarorapportering och tillgång till elevhälsa. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

2 kap. 25 och 29 §§, 7 kap. 17 § skollagen, Lgr 11 2.6 Övergripande mål och riktlinjer, Skolan och omvärlden

I ärendets slutliga handläggning har utredare Petra Jansson.

På Skolinspektionens vägnar

Kristina Dhenstrand
Beslutsfattare

Kjell Gyllenswärd
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.